

Redacția, Administrația și
Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare nr. 22.
Scrisori neracolate nu se pri-
mesc. Manuscrisurile nu se re-
trimitează!
Biroaurile de anunțuri:
Brașov, piața mare nr. 22.
Inserate mai presede în Viena
Adolf W. Moser, Hassenstein & Vogler
(Hof-Druck), Heinrich Schickel, Alois
Harand, M. Duka, A. Oppel, J. Dan-
enberg; în Budapesta: A. V. Gold-
berger, Anton Mész, Eckstein Bernad;
în Frankfurt: G. L. Döbber; în Hem-
burg: A. Steiner.
Prețul inserțiilor: o serie
garmondă pe o coloană 8 ar.
și 80 ar. timbru pentru o pu-
blicare. Publicări mai dese
după tarife și învoială.
Reclame pe pagina III-a o
serie 10 ar. v. a. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU LIII.

„Gazeta” este în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungarie:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 franci, pe trei luni
10 franci.
Se primumără la toate oficiile
postale din țară și din afară
și la dd. colectorii.
Abonamentul pentru Brașov:
la administrație, piața mare
nr. 22, etajul I.: pe un an
10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei
luni 2 fl. 50 ar. Cu două la
casă: Pe un an 12 fl., pe
șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
Un exemplar 5 ar. v. a. sau
15 bani.
Atât abonamentele cât și
inserțiile sunt a se plăti
înainte.

Nr. 114.

Brașov, Marți, Mercuri 23 Maiu (4 Iunie)

1890.

Brașov, 22 Maiu st. v.

Pasul întreprins de către si-
nodul parochial de la biserica
Sf. Nicolae din Brașov, în ces-
tiunea proiectului de lege pentru
asilurile de copii, nu întâmpină
aplausele șovinștilor unguri din
Clușiu.

Lucru firesc!

De câte ori se arată în sinul
poporului nostru o mișcare serioasă
în interesul apărării limbei, a
școlii și a bisericii române, su-
prematistii noștri sunt neliniștiți
și le vine pofa de a sugruma miș-
carea în germenul ei, căci cu
tota puterea, de care dispun adă,
și cu toate că sunt mai mult de-
cât cutezători, sunt chiar teme-
rari în întrebuirea ei, vitalitatea
elementului românesc le insufă
cele mai mari temeri și conștiința
le spune, că pornirile lor păti-
mașe și fanatice numai råde bune
nu vor aduce.

În cazul de față bugetivorii
dela „Kolozsvar” găsesc, că si-
nodul parochial din Brașov, atunc
când își redică glasul în
contra plănutei înființării de „Kiș-
dedovuri”, prin care se amenință
deopotrivă creșterea religioasă, mo-
rală și națională a credincioșilor
bisericii române gr. or., face po-
litică.

„Kolozsvar” susține adică, că
sinodul parochial gr. or. din
Brașov prin adresa către Metro-
politul în afacerea „Kișdedovuri-
lor”, a părăsit cerul competenței
sale și s'a ocupat de o
cestiune politică, care nu cade
în sfera activității sale.

Quod non?

Iscușii dela foia clușiană tre-
buia să fiă mai sinceri și să o
spună curat și limpede, că ceea
ce-i supără pe deșii este opozi-
țiunea, ce a încercat să o facă
sinodul parochial din Brașov
nouelor uneltiri de maghiarizare
ale guvernului, cari amenință in-

teresele bisericii române gr. or.
și că prin urmare în ochii lor
s'a făcut politică neiertată în bi-
serică.

Alta este când biserica refor-
mată maghiară se pune în fruntea
kulturgyletului, și când clerul
unguresc romano-catolic aci
sprijinesce acțiunea de maghiari-
sare a guvernului, aci îi face ace-
stua cea mai energică opozițiune
în cestiuni bisericești și școlare.
Acosta pentru cei dela „Kolozsvar”
nu însemnă a face politică în
biserică.

Dér se vedem cum își moti-
văză foia clușiană afirmarea de
mai sus:

„Dacă sinodul din Brașov”,
dice ea, „declară proiectul de
lege (pentru kișdedovuri) ca peri-
culos din punct de vedere con-
fesional și religios, pentru că
pe copii, ce se țin de confesiune,
îi amenință pericolul ceta său
cela — trecă ducă-se; dér când
sinodul sulevă cestiunea de na-
ționalitate și ia rolul de agita-
tor în contra unor închipuite
vătămări ale naționalității: acosta
nu este iertată și trece peste cer-
cul competenței sale, care cerc
trebuie să-l respecte.”

Dacă își luau ostenelă cei dela
„Kolozsvar” a ceti cu atențiune
primele rânduri, cu cari se începe
adresa sinodului, despre care vor-
bim, s'ar fi luminat îndestul,
că în cazul de față arătând peri-
colul, ce amenință pe copii con-
fesiunii române gr. or., sinodul
a trebuit să suleze cestiunea
limbei și a creșterii naționale,
căci etă ce dicu acele rânduri:
„De câte ori biserica noastră națională
și credincioșii ei au fost amenințați
în interesele lor dogmatice seu
culturale” ș. c. l.

E vorba dér de-o biserică, care
numai ca biserică românească cu
limba românească pôte trăi și se
pôte desvolta; etă că interesul

confesional coincide aici cu cel
național al bisericii și dator
sunt prin urmare toți credincioșii
de-a apăra aceste interese ale bi-
sericii pe temeiul drepturilor ei
autonome.

„Kolozsvar” ar trebui să mai
scie, că bisericele noastre sunt to-
odată și susținătoare și conducăto-
rele legale ale școlilor noastre
că prin urmare și din acest punct
de vedere sunt dator de a se
ocupa de cestiunea culturii noastre
naționale.

Dér bine le știu toate acestea
guvernamentalii din Clușiu. „Po-
litică” acosta a sinodului din Bra-
șov însă firesc nu le convine, mai
ales din cauză, că ea ar pute fi
îmbrățișată de către toate comunele
bisericești române.

De aici vine totu necazul ce-
lor dela „Kolozsvar”, de aici isvo-
resc temerile lor ca nu cumva
mișcarea să ia dimensiuni.

De aici se pot convinge și
credincioșii bisericilor noastre ro-
mâne, că numai astfel procedă-
dând, cum nu le place celor
dela „Kolozsvar”, se va pute
dice odată, că au făcut o poli-
tică bisericească și școlară în ade-
văr sănătoasă și folositoare!

Cuvântarea Escelenței Sale Metropolitanului Vaneea,
rostită în camera magnaților cu ocaziunea
desbaterii asupra proiectului de lege pentru
modificarea art. de lege XXX din 1883 referi-
tor la școlile secundare și la calificațiunea
profesorilor dela acele școle.

Escelența Voastră Domnule Președinte!

Ilustră cameră a magnaților!

„Dacă proiectul de lege referitor
la limba grecească, ce se află astăzi pe
tapet, s'ar estinde din punct de vedere
cultural în aceeași formă și în aceeași
măsură asupra tuturor gimnaziilor din
țară, puțin așa avă să vorbescu despre
el. Înș după ce acelu proiect din
un motiv, care și eu îl aprob, face
excepțiune cu unele școle secundare, și
anume excepțiunea acosta o face cu gim-

nasile confesiunilor autonome din mo-
tivul, că aceste confesiuni, cari își sus-
țin gimnaziile cu puterile lor proprii,
să fiă cruțate de jertfele cele nouă ma-
teriale, ce se pun în prospect și prin
acestu proiect de lege; — și după ce
mai departe în țera noastră, pe cât știu
eu, există mai multe școle medii, cari se
susțin cu spesele esclusive ale singu-
raticelor diecese, fără ca statul să
contribue cu ceva la susținerea lor: —
așa din motivul menționat mai sus,
care este foarte echitabil, favorul es-
cepțional din proiectul de lege, după
părerea mea, ar trebui să se estindă și
la aceste școle secundare din urmă con-
formu axiomei de drept „ubi eadem
est ratio legis, eadem debet esse et dis-
positio legis.”

Într multe școle secundare apar-
ținătoare categoriei amintite, se află, —
ca se numesc numai pe unele, — și
școlile secundare greco-catolice române
din Blașiu, Năsăud și Beiuș, ale căror
spese de întreținere le acoperă numai
respectiv diecese fără de vre-unu aju-
tor din partea statului, și încă cu o
astringere de puteri așa de mare, încât
este întrebare, că ore fi vor capabile
a suporta și sarcinile cele nouă puse în
prospect prin proiectul acesta de lege?
Din acosta cauză eu cutez a ruga pe
înaltul guvern al instrucțiunii pu-
bliche, ca conformu postulatului axiomei
de drept: „quod uni justum alteri ae-
quum”, să binevoiescă a estinde favorul
proiectului de lege și asupra acestor
școle secundare aparținătoare categoriei
a doua.

Dér pentru estinderea acestui favor
militază drept motiv și sublima me-
nirea specială, ce — pe lângă scopul
general-cultural — o au aceste trei
gimnaziile amintite mai pe urmă, și anume
menirea de a provede respectiv die-
cese cu numărul necesar de tineri de-
plinu calificați pentru cariera preoțească;
și ca dintre aceste trei școle să mă măr-
ginescu numai la gimnaziul din Blașiu,
acestu institutu în sensul acului pré
înaltu fundațional are menirea de a in-
strui și educa pe elevii săi așa, încât

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

(8)

Paul Sudram.

Novelă, de H. Tharau, trad. lib. de Julia.

VII.

Domnișora Elmira, care înzadar
sperase, că întâmplările din călătorie îi
vor da prilej să ajungă la ținta do-
rințelor sale, era acasă.

Când în toamna următoare, după că-
lătoria prin Elveția, Paul Sudram, dim-
preună cu fiică-sa, se reintorse în patriă,
domnișora Elmira trimise tinerei sale
vecine o coră cu struguri însoțită de
un bileț, prin care o încunoscinea, că
o va cerceta în persoană.

Margareta conduse pe neașteptata
vizită în odaia ei și se scusă, că încă
sunt toate derangiate, căci după o ab-
ență așa de lungă sunt multe de pus
la locul lor.

„Știu acosta din propria-mi espe-
riență” dișe domnișora Elmira. „Și eu
ar trebui să mi cer scuzele, că
vin într-o oră așa de nepotrivită.
Doriam nespuse să vă spun, că de
când vă cunosc ați fost totdeauna

obiectul viului meu interes, și adese
am dorit să vă fac cunoscința. Noi
sperăm, că tatăl d-tale ne va onora o
vizită.”

„Tata nu face de loc vizite”, ră-
spuse Margareta nepreocupată. „Noi
trăim în cea mai desăvârșită retragere.”

„Și nu vă face greu acosta? Eu
cred, că în etatea d-tale dorescu con-
veniri și alte petreceri de felul acesta.”

„Până acum n'am simțit lipsa ace-
stora”, replică Margareta cu modestie,
ca să ascundă adevărul.

„Înș la totă întâmplarea astăzi
simții singurătatea mai mult ca până
acuma.”

„Nu pot să dicu că-i singurătate.”
răspuse Margareta, „eu sunt totdeauna
împreună cu tata.”

„Dér cu toate astea...” continuă do-
nișora Elmira cu însufletire. „Sigur, că
ați făcut în călătoria d-voastră vre-o
cunoscință plăcută, a cărei lipsă o simții.”

O roșăță ușoră se străcură peste
fața tinerei copile, și răspuse emo-
ționată:

„E frumos însă a fi acasă.”

„Da, asta-i adevărat”, constată

domnișora Elmira. „Și ce frumos e si-
tuată casa d-voastră; cât de plăcută e
odaia acosta! Permiteți-mi să mă uit
împregiur?”

„Cum se nu”, răspuse Margareta
amicabil. „Dér precum vedeți, odaia e
arangiată de tot simplu. Tata urșce
ori-ce lucr, în îmbrăcăminte ca și în
arangiarea odăilor; eu încă n'am fost
crescută altfel.”

„Privitor la acosta sunt de acord
cu tatăl d-tale”, răspuse domnișora
Elmira. „Cu toate astea nu lipsesce
unei locuințe de artist decora. Sunt
gravuri minunate, precum vedu, și
fermeătoare modeluri ale deosebitelor
statue de renume. Dér ce e acosta? O
ce lucru deosebit e, ce asemănare vor-
bitore! Sigur e opera tatălui d-tale!
Nu e asta primadată, că și-a sculptat
trăsurile d-tale, deoi nu mă minunez”,
adause ea o'unu suris obligator.

„Opera, la totă întâmplarea, e a ta-
tălui meu”, dișe Margareta urmându-i
încet, „îns bustul nu mă representă
pe mine, precum vi-se pare, ci pe ma-
mă-mea.”

„Ultimul cuvânt îl exprimă lin
și cu timbrul unei dureri adânci.

„Intr'adevăr?” replică domnișora
Elmira. „Și totuși ce asemănare într
d-ta și mama d-tale! N'ar fi crezut,
că nu ești d-ta. Mama d-tale încă a
fost așa de tineră atunci, cum ești d-ta
acum?”

Margareta părea, că nu ia obser-
varea acosta ca o întrebare, pentru că
tăcu. Domnișora Elmira însă era hotărâtă
a sparge gheața.

„Povestesc-mi, te rog, despre mama
d-tale”, o rugă ea cu politețe apu-
când mâna fetei, dér Margareta și-o
retrase curând și răspuse cu privirea
plecată:

„Eu nu știu să-ți povestesc.”

„Ah, scusă-mă, scumpă copilă! Ru-
garea mea n'a fost nici decât o cu-
riositate, ci adevăratul interes ferbinte
ce îți păstrezi, eu cred, că-ți va fi
greu să-mi vorbescu despre pierderea ne-
mărginită ce ai îndurat.”

„Nu e asta cauza”, replică Marga-
reta blând și privind în ochii între-
bătorei. „O lămurire mai deapropo nu-ți
pot da”, dișe ea fără rezervă.

Domnișora Elmira se simți abătută
de pe calea acosta, și curiositatea ei încă
își luă altă direcție.

aceștia să potă deveni preoți și profesori calificați și apți în tota privința.

Astfel stând lucrul, eu întreb, că ore cum va fi cu puțină, ca aceste trei institute amintite de mine, să corăspundă deplin misiunii lor sublimă, decât deoparte în proiectul de lege se lasă școlărilor deplină libertate de a nu învăța limba grecească, ăr de altă parte neînvețarea acestei limbi pe fiă - care îl eschide atât dela cariera profesorală, cât și dela cariera mai înaltă preoțască?

Nici să nu cugete cineva, că cariera profesorală și preoțască, chiar și în sensul proiectului de lege, se deschide tuturor tinerilor, decât vor învăța limba grecească, pentru-că elevul, care a absolvat numai patru clase gimnasiale, arare-ori pôte judeca, că ore ce cariera să-și alegă, deorece simțământul lui de vocațiune în etatea aceea fragedă încă nu este dezvoltat, cum se cuvine; ăr decât tinerul, necugetând de loc la cariera, ce trebuie să și-o alegă după vocațiunea sa, începe a studia clasele superioare, fără ca să se înscrie la limba grecească, el va înainta totu mai departe prin clasa a 5-a, a 6-a și a 7-a, până când pôte numai în clasa a 7-a său chiar în a opta se va determina a înbrățișa cariera profesorală sau preoțască. Inse atuncia deja vede și simțesce cu durere, că această carieră în etatea sa mai dezvoltată în sensul legii existente nu o pôte înbrățișa, pentru-că nu a învățat limba grecească, ăr fără de cunoștința acesteia nu pôte fi primit la cursul profesoral, sau la cursul mai înalt de teologie. Acum deci numai această alternativă mai rămâne pentru densus: sau să abdică pentru totdeauna de cariera profesorală și preoțască, de care se va pută despărți numai cu cea mai mare durere sufletască, și cu dauna respectivelor biserice, pentru-că pe calea această biserica adese-ori va trebui să pierdă nisce tineri îndestrați cu însușiri eminente și cu adevărată chiamare pentru aceea carieră, dintre carii tineri pe aceia, cari s'ar fi pregătitu nu numai pentru cariera profesorală, ci și pentru cea preoțască, i-ar fi putut aplica și ca profesori în școlile sale secundare, deore-ce la noi de exemplu numai aceia, cari sunt preoți, și potă fi aplicați ca profesori deplin calificați; — sau acel tineru va trebui să se determine a învăța subseque limba grecească. Inse în casul acesta cum se pôte aștepta, ca un elevu, care și afară de aceea este peste măsură îngreunat cu obiectele ordinare de învățământ, să studieze în unu anu, sau în doi ani aceea limbă grecească, pe care ar fi trebuit să o învețe în decursu de patru ani? Ore nu va fi densus silitu, să-și prelungească încă cu un

anu, sau chiar cu doi ani studiile sale, pentru ca și din limba grecească să potă depune esamenu de maturitate? Acesta inse ar fi atât în detrimentu vieții sale, cât și spre îngreunarea și durerea părinților sau îngrijitorilor săi.

Deci pentru ca aceste eventualități neplăcute să se potă ocoli, din nou rog pe înaltul guvern alu instrucțiunii publice, să binevoiescă a se învoi, ca din favorul indigitaț să se împărtășească și gimnasiile amintite de mine.

Altecum proiectul acesta lău primescu de basă a desbaterei speciale, rezervându-mi pentru desbaterea specială prezentarea eventualelor propuneri, respective modificări necesare.

„Foiă bisericească și scolastică“, din care împrumutăm acestu discursu, face cu privire la elu următoarele observări:

Paragraful 2 din art. de lege spune apriat, că acelor școlari, cari se vor declara, că nu voiescu a învăța limba și literatura grecească, li-se va propune în măsură mai mare atât desemnul, cât și literatura maghiară în legătură cu autorii clasici grecesci traduşi în limba maghiară.

Ori cine pôte pricepe, că dispozițiunea această a legii celei noue stă în contradicțiune cu paragraful 5 din art. de lege XXX din 1883, pentru că în sensul acestui paragrafu în scolele secundare nemaghiare numai limba și literatura maghiară are să se propună în limba maghiară și încă și această are să se întemple numai în clasa a 7 și a 8, pe când legea cea nouă dispune, ca și autorii clasici grecesci să se dea în mâna școlărilor numai în traducere maghiară, și astfel chiar și școlarii din clasa a 5 și a 6-a au să cunoască autorii clasici grecesci numai din textu maghiară, și nu din textul limbei de propunere a respectivului gimnasiu, precum ar trebui să se întemple această în sensul paragrafului citat din legea dela 1883.

Deci, pentru ca proiectul cel nou de lege să se aducă în consonanță cu art. de lege XXX din 1883, Escelența s'a Domnulu Metropolitu Dr. Ioan Vancea, cu ocașiunea desbaterei speciale a acelu proiectu de lege în camera Magnaților, a propus modificarea, ca autorii clasici grecesci să se propună după traducere făcută în limba de propunere a respectivului gimnasiu.

Acastă modificare inse nu a fost primită din partea camerei magnaților și astfel pe viitoru limba maghiară nu numai se va propune în mai multe ore decât până acum, ci chiar și autorii clasici grecesci se vor propune în gimnasiile romănesci numai după traducere maghiară.

Paragraful 3 din proiectul de lege acordă gimnasiilor confesiunilor așa

numite autonome favorul de a pută propune și pe viitoru limba grecească ca studiu obligatoru pentru toți școlarii lor, sau cu alte cuvinte le dă libertatea de a accepta ori a nu accepta modificarea legii din 1883 cu privire la propunerea limbei grecesci.

Motivul, care a îndemnat pe ministrul de culte și instrucțiune publică a accorda acestu favoru confesiunilor așa numite autonome este, ca acestea confesiuni să se cruțe de jertfele materiale, ce le recere bifurcarea gimnasiilor superioare în sensul proiectului de lege.

Inse după ce afară de gimnasiile confesiunilor autonome mai sunt și alte gimnasia, cari le susțin respectivele biserici cu mari jertfe materiale și fără de nici unu ajutoru din partea statului, cum sunt d. e. gimnasiile romăne gr. cat. și multe din gimnasiile romano-catolice: Escelența Sa Preasântitulu Metropolitu Dr. Ioan Vancea cu ocașiunea desbaterei speciale a proiectului de lege a cerut, ca paragraful 3 al acelu proiectu să se modifice astfel, încât favorul acordat gimnasiilor confesiunilor autonome să se estindă și la gimnasiile romano-catolice și greco-catolice, cari le susțin respectivele diecese fără de concursul statului. Dér nici această modificare nu a fost primită din partea camerei magnaților.

Incheiându, „Foiă bisericească și scolastică“ dize: Pentru gimnasiile romăne greco-catolice, și în specie pentru gimnasiul din Blășiu nu mai rămâne, decât alternativa, ca sau să suporțe toate sarcinile didactice și materiale impuse prin legea cea nouă, sau să se afle unu espedientu pentru declinarea acelor sarcine. Espedientulu acesta, după părerea noastră, ar fi, ca părinții, cari și trimitu pruncii în gimnasiul din Blășiu, să aibă în vedere misiunea specială a acestui institutu romănescu gr. cat. și în conformitate cu această misiune să oblige pe pruncii lor, ca toți fără excepțiune să se înscrie la limba grecească cu atât mai vârtos, că acelor tineri, cari depun esamenu de maturitate și din limba grecească, li-se deschid mai multe cariere, decât acelor cari nu vor învăța această limbă.

DIN AFARĂ.

Raporturile franceze-italiene.

Ambasadorulu Francei la Roma, d-lu Billot a făcutu nisce declarații asupra raporturilor franceze-italiene înaintea colaboratorilor foilor „Corriere di Napoli“ și „Capitele.“ Billot a dîsu, că atunci, când guvernulu franceșu i-a recomandat postul de ambasadoru în Roma, elu a răspunsu, că numai atunci

ilă va primi, când va veni la convingerea, că încordarea esistentă între Franța și Italia nu isvoresce din sentimentu de dușmăniă, ci numai din micu neînțelegeri, cari inse iute se vor pută delătura. Și fiind-că despre asta s'a convinsu, elu a primitu a merge ca ambasadoru la Roma. Ocuparea Tunisului deja este unu faptu împlinitu, dize d-lu Billot, dér Franța nicu-odată nu s'a gândit ca să păgubescă interesele italiene. Din contră, viitorulu va arăta, că Franța respectă în modu conscientiosu aceste interese ale Italiei. Billot nu împărtășesce ideile ultraiste ale apărătorilor tarifului vamalulu franceșu, și e convinsu, că poporul franceșu se va ridica în contra acestor idei, decât frații lui italieni se vor întorce la sentimentele, cari duc la fapte comune de gloriă. Capitalulu franceșu, dize Billot, este condus de iubirea de patriă și de faptu se reține a lua parte la viața economică și comercială a Italiei. Dér decât Italia va recunoșce în fine, că ea nu va folosi păcii și priilor sale interese decât numai atunci, când va ocupa rolulu de mijloc între cele două puteri inimice din centrul Europei, între Franța și Italia se vor restabili vechile relații economice.

Nihilisti prinși.

În zilele trecute telegramele din Parisu vestiră prinderea mai multor studenți ruși nihilisti, cari ședeau în cele mai depărtate părți ale Parisului. Poliția a pus mâna pe ei tocmai când lucrau la bombe esplosive. Între studenții prinși se află și d-șora Bromberg. La procesulu verbalu, ce s'a luat cu ei, studenții parte negară totu, parte nu răspuseră nimic. Unii dintre ei nici numele nu vor să și-l spună, ci declară simplu, că nu știu franțuzesce. Materialulu confiscat constă din bombe și alte diferite materii esplosive. Poliția din Parisu e de convingerea, că d-șora Bromberg, la care s'au aflat 15 lădi indesuite cu bombe, avea de gându să călătorescă în Rusia. Pe ea a pus mâna tocmai când voia să plece.

Diarele radicale și socialiste din Parisu anunță, că guvernulu franceșu a predat ambasadei rusești toate scrisorile aflate la nihilisti, și că ambasadorulu rusu și-a esprimit cele mai căldurose mulțămite pentru atitudinea demnă a ministeriului de interne și externe franceșu în afacerea această.

Agitațiun pentru congresulu slavu.

Diarulu „Czervenaja Rus“ comunică o corespondență din Odessa, în care se numesce de unu lucru neînțeleșu neparticiparea Polonilor la congresulu slavu și neînșufleșirea lor pentru ideia congresului. Corespondența din Odessa dize, că în congresu nu e vorba decât

O înălțime feciorască era în ființa tinerei copile, care-i interdișe pentru acestu momentu mergerea mai departe pe calea ce-o apucase.

Ou speranța, că se vor cerceta și vedé mai desu, ea deci se depărta.

Margareta primi asigurările de convenire cu rezervă, și i părea că nu simte nicu o ușurare, după-ce dama vorbitoare se depărta.

Diua trecu pentru artistu ca și pentru Margareta cu feluritele arangiări și ocupațiun, recerute după reintorcerea lor în o casă nelocuită de multu. În ora amurgului inse ei se duseră ărăși, cum erau îndatinați, în atelieru, și se aședară în apropierea unei ferestri, unde în rândulu trecut Sudram în totă sera, ținându copila pe genunchi, în dezvoltarea spiritului micu ascultătoare, îi da nutrimentu din isvorulu științei și alu fantasiei sale.

Ori și unde se aflau ei, fiă în călătorie, fiă în patriă, acestu obicei, de-a povesti, nu-lă lăsară nicu-odată...

„Tată, începă dînsa lină și rădîmându-și capulu de umerii lui, cum făcea bucuros, — „eu aș vré să-mi fi sosită deja diua născerei!“

Elu se spăriă și privi înstrăinat cu cătră dînsa și apoi dize:

„Și pentru ce?... Ce voiesci tu cu asta?“

„Aceste patru săptămăni de așteptare și de încordare imi pară mai grele de suportat, decât totu timpul, cu toți anii lui lungi de până acum!“

„Copilă nebuună!“ dize elu suspinându... „Nu ț-am spus eu ție, că icóna ce-mi ceri să-ți desvălescă nu va fi senină. Și totuși stăruiesci și esci neastempărată.“

„Nu-i destul de espicabilu lucrulu acesta, tată?“ continuă Margareta, „și nu poți tu prevedé, că eu dorescu împărtășirea ta, cu atât mai multu, cu câtu știu, că ea trebuie să fiă forte serioasă. Te încredințez, că de multe ori mi-se pare o nedreptate împrejurarea că eu nu știu chiar nimic despre mamămea...“

„Tu uști, că eu am fostu legat cu jurământu față de ea; eu am trebuit să-i promit hotărît, că nu-ți voi spune nimic de dînsa până la alu optsprezecelea anu alu vieții tale.“

„Soiu, soiu,“ îl întrerupse Margareta

reta mișcată, „dér totuși nu-i bine când o ființă care mōre leagă pe cea care rămâne cu astfel de promisiuni. Tu nu poți crede, tată, cum eu câte-odată, sub tăcerea ta siluită, am trebuit să suferu așa de multu. Astăzi chiar, când vecina noastră mă cercetă, întrebându-mă de mama, era să intru în pământu de rușine, că nu scim nimic despre dînsa.“

Fruntea artistului se întunecă; elu se sculă și începă a măsura odaia cu pași mari.

„Ărăși vechia curiositate, ărăși calumnia, ce mă urmăresce îndată ce punu piciorulu în patriă!“ strigă elu vehementu. „Margareto!“ dize în fine, pășindu-i înainte, „greu ț-ar căde ție a întorce Germaniei spatele și a ne căuta o nouă patriă în luminosa țără din care venim?“

Ea așederea se sculă și se alipi de densus răspundendu: „Cum vei voi, tată. Unde ești tu e patria mea.“

Elu o fixă c'o neesprimabilă espreșiune a privirilor, ăr dînsa căuta visătoare la elu, întrebându-se în sine, că ore vorbit'a ea curatul adevăr? sau dōră patria inimei ei nu e totu acolo, unde

e celu mai iubit alu ei?

Paulu Sudram totă noptea nu s'a putut odihni. Cuvintele ușor esprimate ale Margaretei, „totuși nu-i bine, când o ființă care mōre leagă pe cea care rămâne cu astfel de promisiuni“, unite cu celelalte împărtășiri, i-au alungat somnul.

Fost'au pôte toate o rătăcire, o greșelă necorigibilă din partea lui, precum și din a celeia, ce i-a cerut făgăduința? Elu nu se opri multu la întrebarea, decât dreptă ori nedreptă e o asemenea legătură. Deslegarea ei o va face acela, care ține în mână ultimulu cuvânt al tuturor enigmelor și problemelor unei vecinici întrebătoare omenimi pe acestu pământu, omenime, care nicu-odată nu va ajunge să primescă unu răspunsu indetulatoru. Elu merse mai departe, în precumpănirile lui, la consecența deja întemplată.

Fidelu promisiunii lui și păstrându tăcere până acum de câte-va săptămăni, sta înaintea momentului în care trebuia să vorbescă, dér ce să vorbescă? Numai fapte să relateze, fapte impuse de dato-

de unitatea literară a tuturor Slavorilor și despre introducerea unei scrieri generale. Rusia n'are nimica cu congresul. Într'un timp, când Slavii sunt amenințați de pangermanism, când Germania apasă pe Poloni și urdește încă și alte planuri în contra Poloniei, nu le șede bine Polonilor, că din ură către Ruși își negă originea lor slavă și solidaritatea cu frații de același sânge. Înainte de asta cu 400 de ani în Cracovia au apărut cele dintâi cărți bisericești cu caractere cirile și de aceea e de dorit, ca congresul slav să se țină în Cracovia, încheiă corespondentul din Odessa alți numitei foi.

Contele Bismarck în Paris.

Școirea, că contele Herbert Bismarck va merge din Londra la Paris, s'a împlinit. Afacerea a produsă senzația pretutindeni. Ziarul „Daily Chronicle” aduce în legătură petrecerea contelui Bismarck în Paris c'o scriere voluntă a principelui Bismarck, care se va împărți în trei amici din afară ai lui Bismarck. Contele Bismarck a primit în Paris numeroase vizite de diariști. Unuia dintră aceștia i-a dîșu contele, că a venit în Paris numai ca să se petreacă. „Nu sunt mai multă persoană politică”, dîșe contele, „și se pôte, că retragerea din viața publică e tocmai așa desăvîșită, ca și a tatălui meu, care are dreptul la odihnă, deși odihna lui îi cade foarte greu. Ne-am plecat dinaintea voinței împăratului, care a creșut, că e în interesul imperiului acesta...” Contele Bismarck și-a lăsat cartă de vizită la d-nul Houx, care în săptămîna trecută a fost în Friedrichsruhe. Faptul acesta se crede că o confirmare a celorlți dîșe de principele Bismarck d-lui Houx în Friedrichsruhe.

Noul plan militar german.

„Freisinnige Zeitung” face socotela, că decît s'ar executa deplin noul plan militar german, contingentul anual ar fi de 353,000 oameni în loc de 176,000 ca până acum, efectivul de pace ar fi de 1.032,000 și efectivul de război de 6 1/2 milioane oameni, prin urmare 1/4 din populația țării. Cheltuelile ordinare ar fi de 970 milioane, și 80 milioane interese, ceea ce deorece acum se plătesc 567 milioane dări indirecte, ar fi necesară a se urca încă cu atîta dările pentru a se pute întem্পina acele cheltueli; afară de aceea cheltuelile extraordinare s'ar urca la 2 miliarde. Un astfel de plan va fi cu neputință să se execute, căci ar fi ruina Germaniei, fără a face război. Și pentru a scăpa de această ruină, la urma urmelor totu la război va fi împinsă.

rința lui, ori să mai adaugă și altceva din faptele ce-au premersu, din care însă unele nu avu nici o legătură cu pretenziunile împărășirilor?..

O scrisore, pe care Sudram o primi în decursul zilei următoare dintr'un oraș de provincie din apropiere, îl aduse într'o emoțiune de mare însemnătate, pe care deși se sili a și-o ascunde, totuși nu-i succese.

Margareta era îndatinată, în asemenea casuri, a nu-i adresa nici o întrebare. Ea îl vedea pe tatăl ei îngrijat și părtaș unei dureri, ca și care nu mai observase la el. El însă nu-i dădu ocași a la observări, pentru că îndată după prânđu, într'o noroasă zi de Octombrie, făcu o preumblare, fără să mai cheme și pe Margareta, ca până acuma. Abia pe înserate se întorse acasă. El părea foarte obosit, însă expresiunea feții i era liniștită, și o rezoluțiune firmă i-se vedea imprimată pe trăsurile lui.

„Margareto”, dîșe el, aflând'o la îndatinatu-i locu, — „îți mai aduci tu aminte de dorințele tale de eri seră?”

Ea privi întrebătoru spre el când

SCIRILE DILEI.

Consistoriul din Sibiu împărășese, că la preparandia de stat din Cristurul s'ecuesc se voru ține esamenele de calificățiune din limba maghiară pentru învățatori la 26 și 27 Iunie n. a. c. În înțelesul art. de lege XVIII din 1879 §. 3 învățatorii, cari au intrat în funcțiune dela anul 1872, precum și aceia, cari și-au procurat testimoniu de calificățiune întră anii 1872—1881 sunt datorți a se provede cu diplomă și din limba maghiară, căci altcum nu mai potu funcționa ca învățatori. Consistoriul provocă pe toți acei învățatori aplicați în funcțiune cu anul 1872 începîndu, cari până acuma încă nu s'a provădu cu diplomă din limba maghiară, ca să se supună esamenului de calificățiune înaintea comisiei instituite la preparandia de stat din Cristurul s'ecuesc pe termenul de 26 și 27 Iunie n. c. Declarațiunile despre intențiunea de se supune acestui esamen sunt de a se face la inspectorul lung de școle alu comitatului Sibiu până la 15 Iunie n. c. st. n., ca pe baza aceluora să pôte lua ulterioarele măsuri cuviincioase în această afacere.

Comunitatea de avere a fostului regiment de graniță dela Caransebeș a ținut în 5/17 Mai adunarea generală ordinară de primăveră, în care s'au aprobatu socotelile anului trecut și s'a datu absolutoriu comitetului administrativ. Totu deodată s'a constatat, că față de preliminaru s'au făcutu economii în sumă de 17.399 fl. 77 cr., ăra starea casei cu finele anului 1889 a fost 155,977 fl. 34 cr. Cu această ocașiune, dîșe „Fôia Diecesană”, reprezentanții comunității de avere au datu de nou cea mai bună dovadă, că și cunoscu adevăratele lor interese și că sunt însufleștiți pentru înaintarea instituțiunii. Ei au ținut strîns la olaltă în tôte cestiunile vitale, ceea ce le servește spre laudă și încurajare.

Scire personală. D-lu Nicolau F. Negruțiu, stimabilul nostru confrate din Gherla, după cum cetim în fôia sa, „Amicul Familiei”, va pleca în 4 Iunie n. c. pe timp mai îndelungat la băile dela Gleichenberg pentru a și căuta sănătatea. — Dorim confratelui nostru, ca să se re'ntorcă deplin însănătoșat!

Un nou pamflet alu lui Brociner. Faimosul autor alu piesei: „Nunta din Valea”, Marcu Brociner, precum spune „Revista Politică”, a edat o colecțiune de romane: „Din tragi-comedia vieții”, în care descrie starea socială din România, după maniera sa cu color forte

sfirși vorba cu: „Îți stă în voia de a ține împlini dorința?”

Margareta pricepu de ce e vorba și o cuprinse un tremur din crescut până în tălpi, așa încâtu trebui să ședă. Sudram luă locu lângă dîșe și o strînse cu iubire la peptul său.

„Greta mea, totu alu meu!” rîșună aprôpe ca un suspin de pe buzele sale, — apoi tăcu.

Ei stătură lipiți de-olaltă, ca și când i-ar ține o putere nevedută, ce-i opria a se despărți. El în calmea avântului, ea într'o presimțire a unei schimbări apropiate în destinul ambiloru. Așa stătură în nemișcare minuete întregi.

Cine i-ar fi vedutu așa: pe înalta și robusta statură bărbătească cu întunecatu-i cap și cu cea mai adîncă privire, și lângă el pe blonda, subțirica și mlădiôsa fetiță, acela de sigur i-ar fi asemănatu cu stejarul, pe lângă care se înfășură vițele de efa. Fără de nici o vorbă își rădimase ea capul de umărul lui, în pozițiunea, în care asculta ea istorioarele, ce i-a încântat copilăria.

(Va urma.)

urite. Aceste descrieri ale espulsatului află în străinătate mulți cetitori și produsu o opiniune falsă despre viața socială și politică din România.

Până și streinii se voru convinge de mărșevia Jidovului Brociner.

Fișpanu alu Brașovului și comite sâșeseșu, precum află din Brașov „Bud. Hirl.”, a fostu numit, și de M. Sa întăritu, deputatul sâș Michael Maurer. Alegătorii cercului electoralu Hermanu, alu cărui scaun de deputat în dietă devine vacantu prin numirea lui Maurer ca fișpanu, au de gându să alegă deputat pe ministrul Bethlen. „Kolozsvár” dîșe, că deocamdată Maurer nu va fi numit și comite sâșeseșu.

Regulamentu pentru vînderea tutunu lui a lucratu și tipăritu ministerul de finanțe. Traficanții de tutunu (tăbacu) au se și procure acestu regulamentu dela direcțiunile financiare, trimițîndu 15 cr., prețulu regulamentului.

În contra reformei administrative va adresa comitatul Cojocnei, ca și comitatele Cianadă și Ciongrad, o representațiune către camera deputaților în contra plănuitei reforme a administrației, în contra numirii funcționarilor și pentru apărarea autonomiei comitatense. Camera însă e rugată a nu rezolva petiția acesta a comitatului Cojocna înainte de a se exprima în această direcțiune alegătorii prin algeri.

Concertele de Joi ale capelei orașeneșe în grădina dela „Pomul verde” voru începe, în casă când timpul ar fi favorabilu, cu ziua de Joi 5 Iunie, cându se va da cea dintâi serată de Joi.

Armamentul fortificațiilor României. „Timpul” spune, că a sosit din străinătate o mare parte din armamentul pentru fortificații, ce a fostu comandat acum trei luni.

Candidații de advocați români se caută în Timișoara, unde mai mulți advocați i-ar primi. Redacțiunea „Luminătorului” dă informațiuni.

Procesul Tomici. Procesul lui Tomici, carele a omorît pe adversarul său politic Dimitrievic, s'a pertractat zilele trecute și la tablă. Tabla a respins sentința și a ordonat o nouă pertractare, deorece în unele cestiuni nu s'a făcutu destulă lumină.

Un foc în expozițiunea industrială din Viena a izbucnit în despărțimîntul industriei de zăharu, de unde flăcările au cuprinsu coperișul. Panica era mare, proprietarii de cai erau gata a da drumul animalelor și numai energiei pompierilor și publicului adunat se pôte mulțami, că focul a fostu localizat. Paguba se urcă la 5000.

Reuniunea femeilor române din Arad și provincie își va ține adunarea sa generală anuală în 31 Mai st. v. (12 Iunie st. n.) 1890, înainte de amîșu la 10 ore în sala cea mare a seminarului diecesan la care d-nele membre și d-nii membri sunt rugați a participa în număr câtu mai mare.

Advocat nou român. D-lu Dr. Corneliu Nicoră s'a decis a și începe practica advocației în Timișoara.

Numire. Mihail Cîmca, parochu în Jidan, fu numit administratoru protopopescu la Mădărașu.

Invitare. Școalele române din Făgărașu își voru serba maiatul Sămbătă în 7 Iunie st. n. 1890 la „Mora de hârtia.” S'era petrecere închisă. Prețulu: de familie 1 fl. 20 cr., ăra de persoană 60 cr. Venitul este destinat în favorul am-

belor școle. Ofertele marinimose se primescu cu mulțamită și se voru cuita publice. Făgărașu, în 30 Mai 1890. Învățătorii.

Nonocire. Un infanterist dela reg. 51 de inf. din Clușiu, aflându-se în zilele trecute la locul de dăre la semnu, mînu atătu de neprecautu pușca, încâtu se deocărcă și glonțulu îl lovi de mörte.

Sinucidere. În Bistrița s'a împușcatu suboficerul contabil dela reg. 68 de inf. Causa se dîșe c'a fostu o bolă incurabilă, de care suferia.

TELERGAMELE „GAZ. TRANS.”
(Serviciul de coresp. biroului din Pesta.)

Lemberg, 3 Iunie. După cum împărășeseșu țiarele polone, guvernul a declarat, că nu permite a se ține congresul slav în Praga ori în Lemberg.

Paris, 3 Iunie Grațierea prințului de Orleans e apropiată.

Belgrad, 3 Iunie. Sciri din Sofia anunță măceluri sângerose de creștini pe Câmpulu Mierlei (Kossova); se dîșe că 40 de creștini au fostu omorîți; sute de familii fugu în orașe.

LOGODNĂ. D-lu Dr. Alesandru Popa și D-șora Malvina Worliczek, logodiți. Viena—Speising, 2/14 Mai 1890.

DIVERSE.

Oșemintele Papei Inocențiu III-lea are de gându să le transporteze Leo XII din Perugia în biserica din Lateran în Roma. Guvernul italianu însă nu vră să permită procesiunea, fiindcă, dîșe el, ar fi espusă la atacuri din pricina, că Inocențiu alu III-lea a fostu inauguraturul închizițiunilor.

Cel mai gras om din Anglia. „Figaro” din Paris spune, că cel mai gras om din Anglia se numește Thomas Lumley, care nu cântărește mai puținu decăt 201 chilograme. Lumley e înalt de 2 m. și 7 cm. E foarte bogat și fiindcă îi place să călătorească și-a făcutu unu cupeu deosebitu pentru trenu, fiindcă nu încăpea pe ușa cupeelor obișnuite. Cupeulu apoi se lăgă de celelalte când vrea să plece unde va.

Cursul la bursa de Viena
din 2 Iunie st. n. 1890.

Renta de aur 4%	109.50
Renta de hârtia 5%	99.85
Imprumutul căilor ferate ungare - aur	116.20
dto argint	96.20
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostă ungare (1-ma emisiune)	—
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostă ungare (2-a emisiune)	—
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostă ungare (3-a emisiune)	113.50
Bonuri rurale ungare	89.10
Bonuri croato-slavone	104.—
Despăgubirea pentru dijma de vină unguresc	—
Imprumutul cu premiul unguresc	137.50
Losurile pentru regularea Tisei și Seghedinului	126.75
Renta de hârtia austriacă	89.—
Renta de argint austriacă	89.80
Renta de aur austriacă	109.25
Losuri din 1860	140.—
Acțiunile băncii austro-ungare	967.—
Acțiunile băncii de credit ungar	844.75
Acțiunile băncii de credit austr.	305.75
Galbeni împărătesci	5.56
Napoleon-d'ori	9.31 1/2
Mărci 100 imp. germane	57.32 1/2
Londra 10 Livres sterlinge	116.65

Cursul pieței Brașov
din 3 Iunie st. n. 1890.

Banote românești Comp.	9.26	Vînd. 9.29
Argint românesc	9.21	9.25
Napoleon-d'ori	9.28	9.31
Lire turcesc	10.75	10.62
Imperial	9.55	9.60
Galbeni	5.45	5.55
Scris. fonc. „Albina” 6%	—	—
” ” 5%	—	—
Ruble rusesci	—	—
Mărci germane	—	—
Discontul 6—8% pe an.	—	—

Editor și redactor responsabil: Dr. Aurel Mureșianu.

„ANKER“

Societate de asigurare pe viață și rente în Viena.
Starea asigurărilor la 31 Decembrie 1889.

Soluțiile de asigurări.	Asigurări făcute în anul 1889.					Starea la 31 Decembrie 1889.				
	Contracte	Capitală		Rentă		Contracte	Capitală		Rentă	
		fl.	cr.	fl.	cr.		fl.	cr.	fl.	cr.
I. Asigurări cu premii fixe:										
Asigurări de capitaluri pe casă de moarte	1437	4,384,997	50	—	—	14,310	39,413,214	86	—	—
Asigurări cu plata îndoită a capitalului	43	164,400	—	—	—	50	188,900	—	—	—
Contra asigurări	3044	5,186,131	75	—	—	21,311	42,301,713	—	—	—
Asigurări de copii pe timp hotărît*)	546	777,298	—	—	—	3,717	5,658,992	36	—	—
Asigurări de capitaluri pe casă de viață	3874	10,682,666	15	—	—	26,529	74,275,632	43	—	—
Asigurări de rente și rente de supraviețuire:										
a) nemijlocite	12	—	—	3,357	50	122	—	—	48,949	08
b) amânate	1	—	—	800	—	15	—	—	6,167	07
	8957	21,195,493	40	4,157	50	66,054	161,838,452	65	55,116	15
II. Asociații mutuale de supraviețuire.										
a) în bilete de bancă (Bank- Valuta)	10	9,440	—	—	—	9,022	11,196,327	10	—	—
b) în Valuta efectivă (Monetă sunător)	—	—	—	—	—	4,720	11,072,675	17	—	—
	10	9,440	—	—	—	13,742	22,269,002	27	—	—
La oaltă	8967	21,204,933	40	4,157	50	79,796	184,107,454	92	55,116	15

Brașov, în Maiu 1890.

Karl Ludvig,
inspector.

Agentura principală:
Thomas, Schäser & Galz.

*) la care, întâmplându-se o încetare mai timpurie decât s'a ficsat a plăților anuale convenite, din cauză că ar muri asiguratorul (tatăl de pildă) totuși copilul asigurat capătă suma asigurată la timpul hotărît, precum și vice-versa când ar muri copilul înainte de termenul ficsat, capătă înapoi asiguratorul întreaga sumă plătită societății, cu dobînda și cu dobînda dela dobînda.

Rugăm pe domni abonați ca la reînnoirea prenumerației să binevoiască a scrie pe cuponul mandatului postal și numerii de pe fâșia sub care au primit diarul nostru până acum.

Domni, ce se abonează din nou, să binevoiască a scrie adresa lămurită și să arate și poșta ultimă.

Totodată facem cunoscut tuturor D-lor abonați, că mai avem din anii trecuți numeri pentru completarea colecțiilor „Gazetei“, precum și câteva întregi colecții, pentru cari se pot adresa la subsemnata Administrație în casă de trebuință.

Administrația „Gazetei Transilvaniei.“

FUNDATĂ ÎN 1888.

TIPOGRAFIA

FUNDATĂ ÎN 1888.

A. MUREȘIANU

BRAȘOV, PIAȚA MARE No. 22.

Acest stabiliment este provădit cu cele mai noue mijloce tehnice și asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne, este pus în poziție de a putea executa orice comande cu promptitudine și acurateță, precum:

CĂRȚI DE ȘTIINȚĂ,
LITERATURĂ ȘI DIDACTICE

STATUTE.

FOI PERIODICE.

IMPRIMATE ARTISTICE
ÎN AUR, ARGINT ȘI COLORI.

REGISTRE ȘI IMPRIMATE
PENTRU TOTE SPECILE DE SERVICIURI.

TARIFE COMERCIALE,
INDUSTRIALE, de HOTELURI și RESTAURANTE.

COMPTURI, ADRESE, CIRCULARE, SCRISORI, CUVERTE,
PREȚURI-CURENTE ȘI DIVERSE ANUNCIURI.

PROGRAME ELEGANTE.

BILETE DE VISITĂ
DIFERITE FORMATE.

BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNTĂ
DUPĂ DORINȚĂ ȘI ÎN COLORI.

BILETE DE INMORMENTĂRI.

Comandele eventuale se primesc în biroul tipografiei, Brașov, piața mare Nr. 22, etagiul I, cătră stradă. Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.